

SODOBNE DRUŽBE

(5. julij 2007)

NATANČNO PREBERITE NAVODILA !

1. Pri izpolnjevanju uporabljajte **svinčnik**.
2. Na listu za odgovore označite različico vprašalnika, na katerega odgovarjate, tako da **pri napisu »Različica vprašalnika« pobarvate B**.
3. **Označite vaš študijski status**. Izredni študenti in tisti, ki opravljate diferencialni izpit, pobarvajte krožec pred besedama »Izredni študent«. Vsi, ki imate status rednega študenta(-ke), pobarvajte krožec pred besedama »Redni študent«.
4. Vaše **odgovore na izpitna vprašanja vpišite** na mesta za odgovore od 1 do 20 na listu za odgovore, tako da **pobarvate krožec z ustrežno črko**. Pri vpisovanju odgovorov **upoštevajte navodila na listu za odgovore**.
5. Na vsako izpitno vprašanje je možen le en pravilen odgovor. Pravilni odgovori na vprašanja prinesejo po dve točki. Napačni odgovori se ocenjujejo z negativnimi točkami (pol točke za vsak napačen odgovor).
6. **Če pri posameznem vprašanju ne želite izbrati nobenega odgovora, označite x**. Tako označen odgovor ne bo prinesel niti pozitivnih, niti negativnih točk.

1. Mednarodni turizem je v močnem vzponu od

- A) konca druge svetovne vojne
- B) devetdesetih let (od 1990) prejšnjega stoletja
- C) šestdesetih let (od 1960) prejšnjega stoletja*
- D) konca prve svetovne vojne

2. Kdo je avtor pojma hladna vojna?

- A) M. Gorbačov
- B) Madonna L. Ciccone Ritchie
- C) T. Blair
- D) W. Churchill*
- E) J. Broz-Tito

3. Nekateri raziskovalci turizma ugotavljajo, da se je v dvajsetem stoletju turizem demokratiziral. S tem mislijo, da

- A) je v turistične tokove vključeno vse več držav iz vseh delov sveta
- B) turistični tokovi potekajo predvsem med demokratičnimi državami
- C) je turizem okreplil procese politične demokratizacije na globalni ravni
- D) so počitnice in počitniška potovanja postala dostopna skoraj vsem družbenim slojem*

4. Ena od značilnosti vzhodnoazijskih razvojno naravnanih držav (developmental states) je

- A) prizadevanje za odpravo tržne ekonomije in vpeljavo planske ekonomije
- B) močna vloga ekonomske birokracije pri usmerjanju gospodarskega razvoja*
- C) prizadevanje za vzpostavitev države blaginje po skandinavskem zgledu
- D) podrejanje gospodarske rasti političnim ciljem, zlasti doseganju družbene pravičnosti

5. Izraz maquiladoras označuje

- A) zabave, ki se jih udeležujejo predvsem mladi ljudje v Argentini in Braziliji
- B) tovarne, kjer nizko plačana delovna sila proizvaja izdelke za izvoz (predvsem v Mehiki)*
- C) laboratorije za predelovanje koke (predvsem v Ekvadorju in Kolumbiji)
- D) tovarne s tehnološko visoko zahtevno proizvodnjo v okolju, ki je sicer nizko industrializirano (npr. Indija in Pakistan)

6. Najbolj ustrezen sinonim izraza *dystopia* je

- A) kratkovidnost
- B) zgodovinska kratkovidnost
- C) negativna utopija*
- D) mednarodno preseljevanje visoko izobražene delovne sile

7. Ko sociologi, npr. A. Giddens, govorijo o abstraktnih sistemih znanja (abstract systems of knowledge), mislijo predvsem na

- A) postmoderno kulturo
- B) religijo oz. religije
- C) sodobno popularno kulturo
- D) znanost*

8. Katera od naslednjih organizacij ni mednarodna nevladna organizacija?

- A) Svetovna banka*
- B) Rdeči križ
- C) Greenpeace
- D) Amnesty International

9. Pojem glokalizacija označuje

- A) vzpon angleščine kot lingue franca
- B) vlogo Katoliške cerkve v protoglobalizacijskem obdobju
- C) pojavljanje kitajščine kot lingue franca
- D) preoblikovanje globalnega v stiku z lokalnim*

10. Pojem civilna družba (civil society) praviloma označuje
A) zahodnoevropske družbe, ki so s svojim civilizacijskim vplivom preoblikovale kulturo vseh ostalih delov sveta
B) družbe oziroma države, ki medsebojne konflikte rešujejo s pogajanjem in ne z vojaškimi spopadi
C) družbe z nizko stopnjo kriminalitete
D) mrežo političnih skupin in volonterskih združenj, ki zapolnjujejo prostor med posamezniki in državo*

11. Sociologe (npr. Tönnies, Durkheim), ki so raziskovali družbene spremembe v zahodni Evropi konec devetnajstega stoletja in v začetku dvajsetega, je skrbelo/a predvsem
A) zmanjševanje družbenega vpliva plemstva
B) zmanjševanje družbene kohezivnosti*
C) širitev pristojnosti nacionalne države
D) krepitev vpliva religije

12. Kritiki Marxovega pojmovanja razredov v kapitalistični družbi so – med drugim – poudarjali, da (se) je Marx
A) podcenjeval pomen konfliktov med razredi v kapitalizmu
B) precenjeval vlogo kulturnega kapitala kot dejavnika oblikovanja razredov
C) pri opredelitvi družbenih razredov preveč zgledoval po M. Webbru
D) podcenjeval družbeni pomen srednjih razredov*

13. Kdo velja za najbolj vplivnega raziskovalca na področju teorije svetovnega sistema (world system theory)?
A) A. Giddens
B) K. Marx
C) U. Beck
D) I. Wallerstein*

14. Oznaka deindustrializirane države (de-industrialising countries) se nanaša na države (.)
A) ki imajo vse možnosti za hiter gospodarski razvoj, vendar pa teh možnosti ne znajo izkoristiti
B) ki so v zgodnjem obdobju industrializacije, pri čemer ni jasno, ali bo njihova industrializacija uspešna ali ne (npr. nekatere države Latinske Amerike)
C) ki se že industrializirane, vendar se soočajo z zmanjševanjem deleža industrijske proizvodnje v nacionalni ekonomiji (npr. ZDA)*
D) kjer gospodarski razvoj temelji na planski, ne pa tržni ekonomiji (npr. nekatere države JV Azije)

15. Ena od pomembnih razlik med skupnostmi (communities) in združenji (associations) je, da
A) so skupnosti praviloma lokalne, združenja pa transnacionalna
B) so skupnosti praviloma lokalne, združenja pa transnacionalna
C) so v skupnostih družbene vezi manj formalizirane kot v združenjih*
D) združenja temeljijo na družbenem vključevanju, skupnosti pa na izključevanju

16. V času globalizacije je etnične in druge lokalne identitete mogoče obravnavati kot
A) zgodovinski anahronizem, ki bo prej ali slej izginil
B) epifenomen globalnega razrednega boja
C) kot bolj ali manj nujno reakcijo na globalizacijo*
D) kot ideologijo kozmopolitskih elit

17. Iz katerih od naštetih držav migrira posebej veliko žensk (ženske delovne sile)?
A) Iz ZDA
B) Iz srednje Evrope
C) Iz nekaterih držav JV Azije*
D) Iz afriških držav

18. Po mnenju nekaterih raziskovalcev je na hiter gospodarski razvoj nekaterih azijskih držav vplival tudi konfucianizem, ki naj bi - med drugim - spodbujal
A) tolerantnost do kriminala, še zlasti do gospodarskega kriminala
B) tekmovanje med generacijami in s tem prevlado mladih in podjetnih posameznikov
C) kritičnost do oblasti in tradicije
D) posameznikovo pripadnost državi in organizaciji, v kateri je zaposlen*

19. Kako označujemo revščino, ko jo definiramo glede na družbeno določene človeške potrebe, ne pa glede na temeljne (preživetvene) človeške potrebe?
A) globalna revščina
B) družbena revščina
C) absolutna revščina
D) razvojna revščina
E) relativna revščina*

20. Kateri družbeni sloj oz. razred se v ekonomsko visoko razvitih družbah najbolj zavzema za zmanjšanje moči nacionalne države in je najbolj naklonjen kozmopolizmu?
A) Lumpenproletariat
B) Nižji srednji sloji
C) Nezaposleni kvalificirani delavci
D) Višji družbeni sloji*